

**DOBRODRUŽSTVÍ
ČESKÉ RODINY
V AUSTRÁLII
OD ROKU 1980**

JANA GOTTWALDOVÁ

Jana Gottwaldová

**DOBRODRUŽSTVÍ ČESKÉ
RODINY V AUSTRÁLII**

Copyright:

Autor: Jana Gottwaldová

Vydal: Martin Koláček - E-knihy jedou

2015

ISBN:

978-80-7512-118-9 (ePub)

978-80-7512-119-6 (mobipocket)

978-80-7512-120-2 (pdf)

SYDNEY

Jmenuji se Jana a píše se rok 1980. Mám narozeniny...jaká sláva! Je mně 26 let a tento den 22. 10. je vlastně jeden z nejvzácnějších narozeninových dnů mého života.

Ocitám se ve výšce 10 000 metrů nad zemí v největším letadle toho času Jumbo Jet /Australian airline. Neletím sama, sedí vedle mne můj manžel Vladimír a mé tři ratolesti – pětiletý Daniel, čtyřletý David a tříletá Diana.

Kromě nás je letadlo plné a to převážně uprchlíků z komunistického Československa a Polska. Cítím se unavená, vyčerpaná, ale blažená, že vše, co jsme si předsevzali, naplánovali, se vydařilo. Nebude dlouho trvat a přistaneme v Sydney. Nahlas si stěžuji, že mám vlastně narozeniny a ani nemám peníze, abych si koupila nějaký mok na zapití oslavy. Paní „polského původu“, která sedí přes uličku, se ke mně nakloní a polsky mně vysvětluje, že pití je zahrnuto v letence a že je třeba zavolat letušku. Rozumím jí napůl díky podobnosti slovanských jazyků, ale smysl toho, co říká, mi to dalo.

Už tedy horlivě mačkám červený knoflík nad sebou a okamžitě u mě stojí usměvavá, krásná australská letuška a ptá se, co si přeji. Anglicky zatím neumím skoro nic. Něco málo slov je mně srozumitelných, avšak větu ještě složit neumím. Vyhrknu tedy na ni: „Whisky, please“ a ještě jí mávám dvěma prsty před očima, aby pochopila, že nejenom jednou, ale dvakrát... i pro mého Vladimíra. Copak by to bylo za oslavu sám se sebou!

Dětičky nám krásně spí a my připijíme na nový život v nové zemi, na moje narozeniny, na nové poznatky. Nemůžu se dočkat na největší dárek mého života – „Austrálii“.

* * *

DO MELBOURNE SE UŽ NELETÍ

V Rakousku, kde jsme tři měsíce čekali na přijetí do Austrálie, jsme do dotazníku uvedli „Melbourne“, místo, kde se chceme usadit. Vladimír si už z Československa s Gočem a Lenkou dopisoval. Chodili s Gočem spolu do školy. Zdálo se nám, že by začátky v Melbourne, kde už někdo z vlasti žije, byly jednodušší.

Člověk míní, osud mění. Po přistání v Sydney až na letišti jsme pocítili velké zklamání. Australští úředníci s českými a polskými překladateli na nás čekali, seřazovali a usazovali do autobusů čekajících na nás emigranty. Přes překladatelku jsme se dověděli, že Sydney je pro nás konečná stanice a do

Melbourne se už neletí. Prý je tam na hostelu plno lidí a vybírat si už není možné. Dělá se pro nás, co je v jejich silách, a co jsme mohli tedy dělat?

Museli jsme se smířit s tím, že začátky nás tedy čekají v Sydney. Byla již tma, když nás autobus s uplakanými, přetaženými dětmi dovezl na hostel ve čtvrti „Maroubra Junction“. Projížděl takovými škaredými ulicemi, kde byly dřevěné domky a okolo plno harampádí, na co jsme nebyli z Československa zvyklí, a Vladimír, jak na to koukal, měl z toho smutek v očích. Začal se mi omlouvat, že netušil, kam nás to dovedl.

Na hostelu nás rychle roztřídili do ubytoven. Tím, že jsme měli tři děti, byla nám přidělena ubytovna se dvěma ložnicemi, kuchyňka (malá linka) s obývánkem dohromady a záchod. Sprchy na chodbě byly společné pro všechny spolubydlící. Nemohli jsme uvěřit, že tak velké prostory nám byly přechodně přiděleny, než se osamostatníme. Některé rodiny v Československu neměly ani to. Malá kuchyňská linka sloužila na to, abychom si uvařili čaj nebo kafe. Jídelna sloužící pro všechny bydlící v hostelu byla umístěna při vstupu přes kancelář a informační středisko. Hostel mimo této vymoženosti měl zdravotní středisko, školu pro emigranty s výukou angličtiny a školku pro malé děti do pěti let. Prádelna byla společná na podlaží. Také sportovní nadšenci mohli do sytosti hrát tenis nebo volejbal.

Na všechno ti Australani mysleli, aby se nám emigrantům v té jejich zemi dařilo a líbilo.

Vyčerpaní jsme ulehli a spali v jednom kuse asi šestnáct hodin. Divili jsme se, jak je to možné, že ani jeden z nás se během té doby neprobral. Zaspali jsme schůzku pro Čechy, kde nám připomínali povinnosti, závazky, informace a různé výhody. Dodatečně jsme vše získávali od českých spolubydlících, anebo na informačním středisku, kde jsme čekali na překladatelku, která měla denně vyhrazeny určité hodiny pro nás novousedlíky.

V Evropě, když jsme odlétali, se už chystalo k zimě, a zde v Sydney koncem října bylo krásné slunné počasí. Moc se nám to líbilo. Měli jsme dojem, že to tak bude pořád. Jak jsme se však mýlili, když přišlo australské léto a hodně vlhkosti ve vzduchu.

* * *

BAČKŮRKY

Když jsme se konečně rozkoukali kolem hotelu, chtěli jsme poznat něco víc a kousek dál. Měli jsme nějaké kapesné ještě z Rakouska, a protože se mně zdálo, že děti potřebují bačkůrky, aby se mohly v ubytovně přezouvat, vydali jsme se asi druhý den pěšky na nákup. Neznalost angličtiny a neznalost vzdáleností nás trochu vytrestala. Ještě v Československu jsme se v jedné knížce dočetli, že nejvyšší budova v Sydney (kulatý mrakodrap) se jmenuje „Summit“. Od hostelu, který byl situován na mírném kopečku, jsme zahlédli kulatý věžák, a tak jsme usoudili, že to bude asi ono a to byl náš vytoužený bod.

Vyšlápli jsme vesele a plni optimismu pro bačkůrky. Šli jsme dost dlouho všelijakými dlouhými ulicemi, všechny domy se nám zdály skoro stejné. Zahnuli jsme do další podobné ulice a za chvíli jsme ztratili hostel z očí, avšak naše kulatá budova (náš bod k cíli) se vůbec nepřibližoval. Od hostelu se nezdál náš Summit ani tak daleko. Vše bylo jako „fata morgána“. Když už jsme měli asi hodinu cesty za sebou, došli jsme do ulice, kde bylo obchodní středisko a v prvním obchodě jsme koupili tři páry bačkůrků. Měli jsme z toho – i děti – takovou radost, že jsme zapomněli na bolest nohou a že se musíme zase do večera vrátit na hostel. Ještě jsme si prohlédli pár dalších, zbožím plně nabitých obchodů. Oči jenom přecházely. Už jsme se sice trochu rozkoukali v Rakousku, zde však bylo zboží úplně jiné. Přizpůsobené podmínkám a počasí Austrálie.

Najednou mne mrzelo, že jsem trochu déle nepočkala, neboť ty samé bačkůrky v jiném obchodě stály o 20% méně a ve třetím o 30% méně. Ceny u nás ve vlasti byly všude jednotné, tak kdo to mohl vědět? Nikdo nás o tomto triku nepoučil. Jak je vidět, tak nejlepší škola života je, když si vše člověk v praxi prožije sám na sobě. Nemělo tedy smysl lamentovat nad cenou bačkůrků, ale otočit se a vrátit se do našeho nového domova.

To už jsme nešli tak nadšeně. Únava se projevila nehledě na to, že jsme stále měli „jet lag“. Najednou se nám všechno pomotalo. Nenašli jsme ani jeden směrový bod, jako si pamatujeme z Evropy. Například hospoda tam a támhle, kostelíček, kaplička atd. to už jsem začala kulhat a musela jsem sundat boty a jít bosa.

„Copak v takových vysokých kramflecích se chodí tak daleko?!“ posteskl si Vladimír. No jo, chodí, nechodí... měla jsem namožený kotník a po další hodině chůze, když jsme se motali z ulice do ulice a hostel stále nikde, jsem odmítla jít dál, a že ať se děje, co se má dít. Moje noha by dál stejně nedošla.

Protože děti jsou citlivé a vycítí, když se něco děje a stres rodičů se na ně okamžitě přenáší, začaly pofňukávat, a tak na naši zoufalost byla asi pěkná podívaná. Usedla jsem na zídku u jednoho nenahozeného cihlového domu, který vypadal stejně jako všechny ostatní, kam jen oko dohlédlo. Děti usedly vedle mne, a protože jsme v té ulici neviděli ani živáčka, přemýšleli jsme, co budeme podnikat dál.

Na vysvětlení – tady v Austrálii se všude, díky vzdálenostem, jezdí v autech. V Evropě jsou ulice plné lidí. V Austrálii jsou plné jenom kolem obchodních středisek anebo institucí, kde se konají nějaké akce. Lidé zaparkují kolem dokola a pak se ulice lidmi hemží, jak jsme na to byli zvyklí. Tam jsme se také cítili bezpečněji.

Jak tak sedíme na té zídce a přemýšlíme, co dál, přichází nějaký pán. Hned jsme dávali dohromady slova, kterými bychom mu naznačili, aby nám poradil, jak se dostat zpět na hostel. Vladimír, odvážný mluvčí naší rodinky, mu ukázal na kousku papíru napsanou adresu, kde bydlíme. Pán se smál, gestikuloval, vysvětloval a ukazoval za sebe k jednomu domku. Snažili jsme se ho pochopit, což nebylo tak lehké. Dívali jsme se, co bude, a on vyjel ven s autem. Ukázal nám, ať nasedneme, a díky tomuto hodnému pánovi jsme byli natotata zpět, utrmáceni, ale spokojeni, že si můžeme zase odpočinout a posílit se na další nečekané zážitky, které nás čekají a o kterých nemáme zatím ani ponětí.

Noha se léčila týden a studené obklady jí moc nepomáhaly. Když jsem však viděla, s jakou láskou děti hopsají v nových bačkůrkách, zdálo se mi, že ta oteklá noha je prkotina na zasmání.

Další výlety jsme podnikali v autobusech, které se v určitých intervalech střídaly kolem hostelu, a tak návštěvy obchodních středisek už byly veselejší a snadnější.

* * *

ANGLICKÁ VÝUKA

Týden jsme tak bloumali a zkoumali kolem hostelu, než nás oficiální zaměstnanci zařadili podle znalosti angličtiny do správných tříd. S Vladimírem a se mnou to moc valné nebylo. Začít jsme museli od té nejnižší třídy začátečníků a to pouze na půl úvazku (part time). Nevíme proč, ale usoudili jsme, že asi aby naše mozky nepřetěžovali hned na začátku. Byla to zřejmě pravda, co jsme si mysleli.

Hned první hodinu výuky, když přišla učitelka (speciálně připravená na práci s emigranty) do třídy, postavila nás do řady a začala vykřikovat anglické fráze. My jsme museli opakovat všechno po ní, až se mně dělalo mdlo. Proč takhle a hned tak zhurta a ještě když ani nevím, co to povídám? Zoufale jsem sledovala Vladimíra. Zdálo se, že mu to nevadí. Že je mu to úplně jedno. Ať si ta paní učitelka křičí co a jak chce. Od více zkušených, co je hned zařadili na plný úvazek (full time) angličtiny, jsme se dozvěděli, že je to nová metoda. Prý nemusíš vědět, co říkáš. Ty fráze se zakódují do zadního mozku.

Jméno paní učitelky si nepamatuji, byla energická a do učení dávala všechno. Jednoho dne nás vzala do obchodního střediska a tam jsme museli panáčkovat, co nás tak pěkně naučila. Sem tam nám zastavila kolemjdoucí osobu a někdo ze třídy se musel zeptat, jak se jde tam či onam. Předváděla nám to názorně. Tak jsme zase opakovali po ní. Jedna z prvních frází, na kterou snad do smrti nezapomenu: Could you tell me, where is Maroubra Junction, please? Čtvrt', kde byl hostel situovaný.

„Could you tell me, please“ se mi ozývalo v uchu několik nocí, kdy jsem nemohla rozrušením usnout. Jak jsme se s učitelkou angličtiny domlouvali, nevím, nesměli jsme si donést ani slovník, ani papíry, prostě nic. To údajně její metodu učení zdržovalo.

Tak s touto frázovou křiklounkou jsme vydrželi dva měsíce – čtyři hodiny denně!

Třída měla zajímavé složení lidí z různých koutů světa. Bylo nás ve třídě kolem třiceti. Převládali v té době Poláci, Češi, Vietnamci, Italové a Jihoameričané.

S jednou takovou Jihoamerickou rodinou jsme se seznámili. Elena, George a dcera Kateřina. Pocházejí z Uruguaye. Moc jsme si rozuměli a s odstupem času ani nevím jak. Angličtinu jsme lámali, jak se dalo, a ty fráze naší paní učitelky moc nezabíraly.

Dva měsíce utekly jako voda a začaly tedy hodiny plného úvazku. Školka sloužila výborně a o děti bylo postaráno. Nemuseli jsme se o ně bát. Tento kurz probíhal tři měsíce, osm hodin denně.

Měli jsme nárok na státem placený jeden part time a dva kurzy full time. Úžasná vymoženost pro nové obyvatele této štědré země. Kurz plného úvazku byl jiný. Slovníky jsme mohli používat a střídali se nám dva učitelé. Iljana (původem Ruska) a David – Australan s modrýma očima, urostlé postavy a tmavých vlasů. Měl speciální auru a šarmantní vystupování. Každá žena na něm mohla oči nechat. Nevím, jak to David zvládal, ale tři svobodné emigrantky se do něho zamilovaly a očividně to dávaly najevo.

Iljana si na přízeň taky nemohla stěžovat. Svobodní mládenci se mohli strhat úslužností.

Oba tito zajímaví učitelé měli úplně jiný přístup k učení než předešlá učitelka. David si oblíbil učení při písničkách. Donesl do třídy magnetofonový přehrávač... vložil pásku s jeho oblíbenými písničkami a teď to začalo. Pustil tedy jednu píseň, nechal ji dvakrát přehrát. Poté již byl připravený s křídou u tabule a začaly otázky. 'Kdo z vás jste si zapamatoval nebo zachytil nějaká slova z písneň?'

Hlásili jsme se jako malí školáčci. Cokoli kdo věděl, David napsal na tabuli v tom pořadí, jak píseň pokračovala. Za nějakou chvíli se již tabule plnila slovy a pomlčkami v místech, kde ještě slova chyběla. Když jsme již všichni byli u konce sil a nikdo si již na nic nemohl vzpomenout, zapnul se znovu magnetofon a písnička zněla sladce třídou. Byla úplná radost se na nás všechny podívat. Oči nám zářily radostí, když bylo dílo dokonáno a my všichni jako jeden sbor zpívali píseň s magnetofonem.

To je jenom další ukázka metody v učení.

Iljana, ta zase strašně ráda vyprávěla. Moc jsme jí stejně nerozuměli, ale když došlo k zápletce a nedorozumění, hodila se nám naše znalost ruštiny.

Jiná metoda učení, kterou Iljana používala, se nám docela líbila. Rozdělila nás do dvojic a museli jsme vyzvídat vzájemné informace. Jako například – Odkud jste? Líbí se vám v Austrálii? Jak jste se sem dostali, máte rodinu, kolik dětí...? atd. po pár hodinách jsme jeden o druhém všechno věděli.

V hodinách angličtiny jsme se s Elenou sblížily a sedávaly jsme vedle sebe. Její muž George navštěvoval jinou třídu. Poznali jsme ho více, když jsme se mimo školní povinnosti soukromě navštěvovali.

Kateřina si hrála s našimi dětmi a my se snažili konverzovat ochuzenou angličtinou, kterou jsme zatím doposud znali.

* * *

MEDÚZA

Tři měsíce uběhly opět rychle a Iljana usoudila, že by bylo hezké se nějak rozloučit. Nejlepší prý bude, když si uděláme párty na Bondi pláži! Je to velice známá a oblíbená sydneyjská pláž. Nevím už proč se stalo, že náš syn Daniel jel s celou třídou s námi. David a Diana museli být v té době ve školce.

Párty byla úžasná. Fotografovali jsme se, uždibovali jídlo, které Iljana v tašce dovezla. Měla pro nás pro všechny dokonce i šampaňské na přípitek. Náš Daniel, v té době pětiletý, neposeděl ani chvilku. Stále chtěl něco poznávat. Vzala jsem ho blíže k moři, aby se mohl koupat, nebo si v písku trochu pohrát. To, že kousek od pobřeží trčely vlajky a že byla pláž plná lidí, ale nikdo se nekoupal, mně vůbec nedošlo!

Daniel do moře vlezl a za pár minut vyskočil s křikem a s hrůzou v očích. Když jsem viděla, jak ho jakési modré šlahouny obtácejí (jakási medúza), spustila jsem křik také a začala mu šlahouny z nožiček odtrhávat. Hrozně to pálilo a oběma nám naskákaly puchýře. Mně na rukou a jemu na nohou. Pálilo to jako po opaření vařící vodou. Lidé kolem nás chodili a jako by náš nářek neslyšeli. Určitě slyšeli, ale nijak nereagovali.

Běželi jsme k plavčíkovi, kterému trčela z koutku pusy cigareta, a on lážo plážo přinesl kbelík, ve kterém měl ocet a žínku. Začal nás tím potírat. Ulevilo se mi. Tak to asi nebude na umření, jak jsem si myslela. Tady v Austrálii si člověk není ničím jistý. Než jsme se naučili rozeznávat, co je jedovaté a čeho se nemusíme bát, vyhýbali jsme se raděj všemu neznámému.

* * *

ŠVÁBI A PAVOUCI

Také vám přiblížím naše první setkání s australským švábem. Je aspoň třikrát větší než v Evropě, hnědé barvy a má dlouhá tykadla. Jednou v noci, když jsem šla na toaletu, mě neočekávané seznámení s ním pěkně vystrašilo. Rozsvítím světlo a vykřiknu nad obrovským broukem, který rychlostí blesku zalezl za záchod do škvíry za potrubím. Výkřikem jsem vzbudila celou rodinu. Další minuty jsme číhali, než se objeví, a když se šváb v plné kráse ukázal, utloukli sme ho pánví a spláchli do záchodu.

Několik dalších dní po této epizodě jsem měla obavy sednout si na záchodovou mísu. Moje fantazie pracovala úžasně. Nechci ani líčit, co se v mých představách rodilo za nesmysly.

Pavouci jsou další v pořadí našich zážitků. Zabíjeli jsme všechny, kteří překřížili naši cestu. Strach byl hlavně o děti, aby se jim nic nestalo. Pavouk, z kterého šla největší hrůza, se jmenuje Huntsman. Má silné tělo a tlusté chlupaté nožky a jeho velikost nás děsila. Později jsme se dozvěděli, že zrovna tento pavouk je užitečný, neškodný a někteří lidé jsou rádi, že ho v bytech mají. Aspoň se stará o mouchy, kterých je v Austrálii nespočet. Takovou populaci much jsme nikde jinde nezažili. Pavouky, kterých je nutno se obávat, jsme se naučili rozeznávat v krátké době.

V Československu jsme se pavouků ani hadů nemuseli bát. Zde nám jich bylo v knize předloženo několik, na které se musí brát zvláštní ohled. Několik druhů pavouků i hadů patří mezi nejjedovatější na světě.

* * *